

ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ “ХАРКІВСЬКА ШКОЛА АРХІТЕКТУРИ”»

Кафедра Архітектури та урбанізму

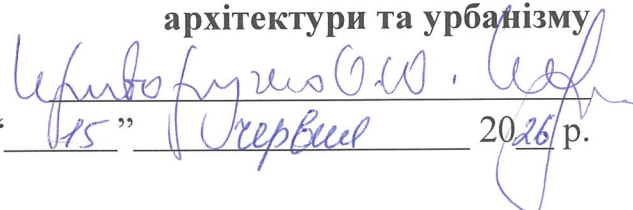
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувачка кафедри

архітектури та урбанізму

“ 15 ” Червень 2026 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи

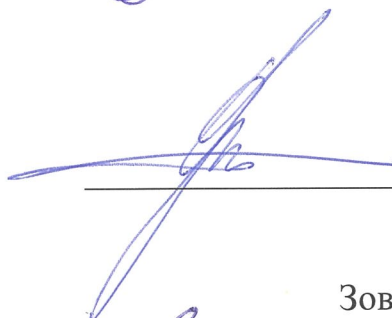
**На тему: «Центр паліативної допомоги, проживання і суспільної взаємодії в
місті Київ»**

Виконав: студент 4-го курсу

за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»

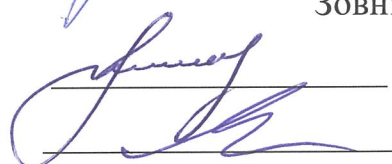

Розов Я. К.

Керівниця:

Ожиганова Д.О.

Зовнішні консультанти:

Колесніков О.С.

Зінчук Н.Б.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Опис проєкту та проблематика дослідження.....	4
2. Програма та місія проєкту.....	7
3. Містобудівний аналіз території об'єкта проєктування.....	9
4. Архітектурні рішення.....	13
5. Конструктивні рішення.....	20
Висновки.....	24
Список використаних джерел.....	25

ВСТУП

Даний проєкт базується на двох різних спогадах про смерть. У віці 3 років я пережив досвід втрати рідного брата, який довгий час не мав змоги екологічно прожити, за рахунок вимушеної сублімації почуттів та недостатньої вербалізації даного процесу з боку дорослих. У віці 17 років я повторно прожив досвід смерті, що відрізнявся від попереднього. Я проживав його в спільності де міг вільно проговорити власні переживання, сформулювати спільне ставлення та прожити в той спосіб, який вважав доречним.

Рефлексуючи щодо даних спогадів, я дійшов до думки про те, що сучасний світ вибудував чітку систему того, як людина приходить у цей світ, та не осмислив процес смерті людини. Народження планують і до цього готуються, для даного процесу вибудована відповідна інфраструктура, а саме лікарі, лікарні, обстеження, дослідження, підготовчі курси, література, що забезпечує якісний супровід батькам від думки про вагітність до моменту народження дитини. На противагу цьому менш розповсюдженою є практика, коли люди готуються до смерті. Тема відходу людини являється табуованою та диктує суспільству відстороненість від власних переживань. Дана проблематика має багатогранну та комплексну структуру, що опосередковується історичним та культурним контекстом українського суспільства, усталеними соціальними конструктами та природнім страхом людини перед смертю.

В даному проєкті основним питанням, яке на мою думку важливо дослідити, стає те, чи можна за допомогою знань та можливостей архітектури зарадити людині в процесі взаємодії з явищем смерті. Провідником в даному процесі являється хоспіс, як відповідь архітектури на запит суспільства. Моєю метою являється розширення ідеї хоспіса, фізичного та ментального, за рахунок впровадження додаткових функцій, що є не характерними для даної типології.

1

ОПИС ПРОЄКТУ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Наразі в Україні смерть стала повсякденним явищем з яким зустрічається кожна людина в різний спосіб, від прочитаної новини до звістки про смерть знайомої людини.

Питання стигматизації смерті бере свій початок у спільному досвіді, що був набутий нашими пращурами та відображається в нас зараз. Яскравим прикладом даного явища являється страх перед померлими, усталені норми горювання, занедбані кладовища, які є сепарованим простором від міського або сільського життя, тощо. Перехід від язичництва до християнства, існування та втрати власного державного утворення, перебування у складі імперій, забування власних традицій та витіснення своєї історії відображаються в усталеному погляді на смерть, що прослідковується в традиціях, звичаях та менталітеті нашого суспільства [17].

Паліативна допомога та хоспісна інфраструктура розвиваються у світі починаючи з 1970-х років. Сіслей Сондерс, що першою звернула увагу на те, що страждання пацієнтів, які мають невдовзі зіштовхнутись зі смертю являються не лише фізичними, а також включають психологічну та соціальну складову, започаткувала рух допомоги невиліковно хворим відкривши перший хоспіс [15, С. 35–38].

Через цікавість до історії та розуміння, що сучасний контекст, який ми маємо з'явився внаслідок вчинків та виборів наших пращурів, з'являється потреба в просторі що дозволить людині переосмислювати досвід власної та суспільної травми. Наразі, в Україні, галузь паліативної допомоги на державному рівні, здебільшого не може забезпечувати гідне проживання пацієнтів та догляд за ними [4, С. 45–51].

Метою даного проєкту являється створення простору, в якому можна гідно зустріти смерть, попрощатись з близькою людиною та провзаємодіяти з поняттям смерті не будучи безпосереднім учасником даних процесів.

Ділянка проєктування розташована у спальній частині міста Київ, поміж чотирьох житлових масивів. Житловий масив Лівобережний на якому знаходиться ділянка, наразі активно ущільнюється багатоквартирним житлом. Сама ділянка, згідно генплану Києва [2], має житлове та громадське призначення. Натомість зараз має утилітарну функцію, тут розташовується паркінг, сервіс по обслуговуванню машин та хімчистка. Для жителів району, дана місцевість являється транзитною точкою між домом та роботою, тут зосереджені автомобільні шляхи, зупинки громадського транспорту. Ділянка також примикає до Русанівського каналу, через пішохідну русанівську набережну. Русанівський канал являється розгалуженням річки Дніпро та місцем рекреації для жителів району, тут відбуваються наступні активності: купання, риболовля, відпочинок, спостереження, усамітнення. Канал є штучно створеним відгалуженням річки Дніпро та знаходиться в бетонній конструкції, що впливає на зміну природньої течії та призводить до застоювання в результаті якого виникає цвітіння води [1].

Гіпотезою даного дослідження виступає припущення про те, що простір де періодично стається смерть може стати третім місцем.

Задля досягнення окресленої мети було поставлено такі завдання:

наліз історичного та культурного контексту ставлення до смерті та попередніх досвідів функціонування хоспісів в світі та Україні.

випрацювати концепцію нового погляду на організацію простору, що поєднуватиме в собі хоспіс та місце взаємодії зі смертю, залучаючи увагу суспільства додатковими функціями

заснувшись на аналізі контексту ділянки запропонувати відповідну просторову концепцію.

пошук ідентичності місцевості через роботу з місцевими матеріалами та наявною водоймою.

Спираючись на поставлені завдання було розроблено наступні рішення:

створення утилітарної ділянки на громадський простір, за рахунок створення саду та прогулянкової зони навколо сполучених водойм, що в свою чергу мають функцію очищення води, за принципом біоплато.

творення просторів, що зможуть відповідати різноманітним запитам: соціалізація, усамітнення, робота з травмою. Як простори що пропонують соціалізацію в даному проєкті виступають житлові приміщення пацієнтів, спільні простори (коридори, їдальня, лекторій, книгарня-кав'ярня); просторами що забезпечують усамітнення являються : вежа, кімната прощання; для роботи з травмою проєкт пропонує приміщення для проведення психотерапії та творчі майстерні. За рахунок вільного планування простори можуть трансформуватись під різні потреби людей, що в них перебувають.

творення хоспісу, як медичної складової, що являється відкритою для спільної взаємодії. Даний простір забезпечує інклюзивне середовище, що відповідає запитам користувачів.

азуючись на історичній ідентичності місцевості запропоновано опрацювання локальних ресурсів, шляхом створення штучної водойми та використання ґрунту як матеріалу несучих конструкцій.

2. ПРОГРАМА ТА МІСІЯ ПРОЄКТУ

Місією даного проєкту являється впровадження культури взаємодії зі смертю, що досягається за рахунок розділення на три напрямки: надання паліативної допомоги; підтримка тих хто проживає втрату; едубакація спільноти щодо питань смертності та втрати. Проєкт передбачає поєднання спільної та приватної функції.

Програмою проєкту являється взаємодія між соціальною, пізнавальною та мистецькою функцією, що забезпечує залученість трьох груп людей: пацієнтів, їх родичів і близьких та третіх осіб, в різних конфігураціях. Дана концепція проявляється в просторах, що включають в себе комбінацію вищеописаних функцій.

В основній споруді ділянки розміщено хоспіс, місце де надається паліативна допомога та житло для пацієнтів, що мають діагноз невиліковної хвороби. Нагляд за пацієнтами здійснюється медичним персоналом, супроводження перебування пацієнтів та їх рідних в хоспісі здійснюється психологами та доулами смерті. Даний процес відбувається в просторах загальна площа яких становить 4.752 м², з яких 860 м² це житло для пацієнтів де проживає 21 людина, 440 м² відведена для приміщень в яких розташовується медичний персонал, що в себе включає ординаторську, кімнату лікаря, кімнати медсестер/медбратів для медичних маніпуляцій, кімнати доглядачів, кімнату психолога, кімнату адміністрації. Окрім цього в будівлі розміщено арт-галерею, лекторій, кав'ярню, книгарню та відкриті простори для взаємодії та освіти що займають 1.000 м². Арт-галерея являється приміщенням в якому виставлено роботи, що було вироблено в майстернях даного комплексу, їх метою являється переосмислення теми смерті. В приміщенні лекторію можуть проводитись такі заходи як: лекції, кіноперегляди, дискусії, музичні події. Кав'ярня та книгарня являє собою об'єднані приміщення в яких люди можуть неформально співіснувати задля відпочинку або обговорення філософських питань. Також на ділянці розташовано будівлі спільної функції, що мають загальну площу 720 м²,

та складаються з майстерень по каменю, дереву, глині та малюванню, а також приміщень для психотерапії. До даних споруд відноситься і вежа, що комбінує в собі оглядовий майданчик та місце для медитацій. Дане просторове рішення надає змогу невиліковно хворим людям та суспільству навколо них можливість досліджувати смерть, та покращувати якість свого життя.

Важливою частиною проєкту, через його географічне розташування та безпосередню близькість до Русанівського каналу, являється робота з водою як сенсовним і фізичним ресурсом. Вода має терапевтичну, рекреаційну та об'єднуючу функцію, через спостереження та взаємодію. Робота з водою передбачає її очищення в циклі 8 днів, за рахунок утворення водойм де ростуть відповідні водяні рослини, що мають здатність очищувати воду, шляхом поглинання та акумулювання непотрібних речовин.

3. МІСТОБУДІВНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТА ПРОЄКТУВАННЯ

Ділянка проєктування знаходиться у місті Київ, в Дніпровському районі, за адресою проспект Соборності 21. Дана ділянка розташовується на житловому масиві Лівобережний, що був створений у 1970-х на частині території Микільської Слобідки. Дану місцевість з різних сторін оточують три житлових масиви: з південного-заходу — Русанівка (роки будівництва 1961-74), з південного-сходу — Березняки (роки будівництва 1967-75), з півночі Соцмістечко (роки будівництва 1930-ті) (див. рис. 3.1).

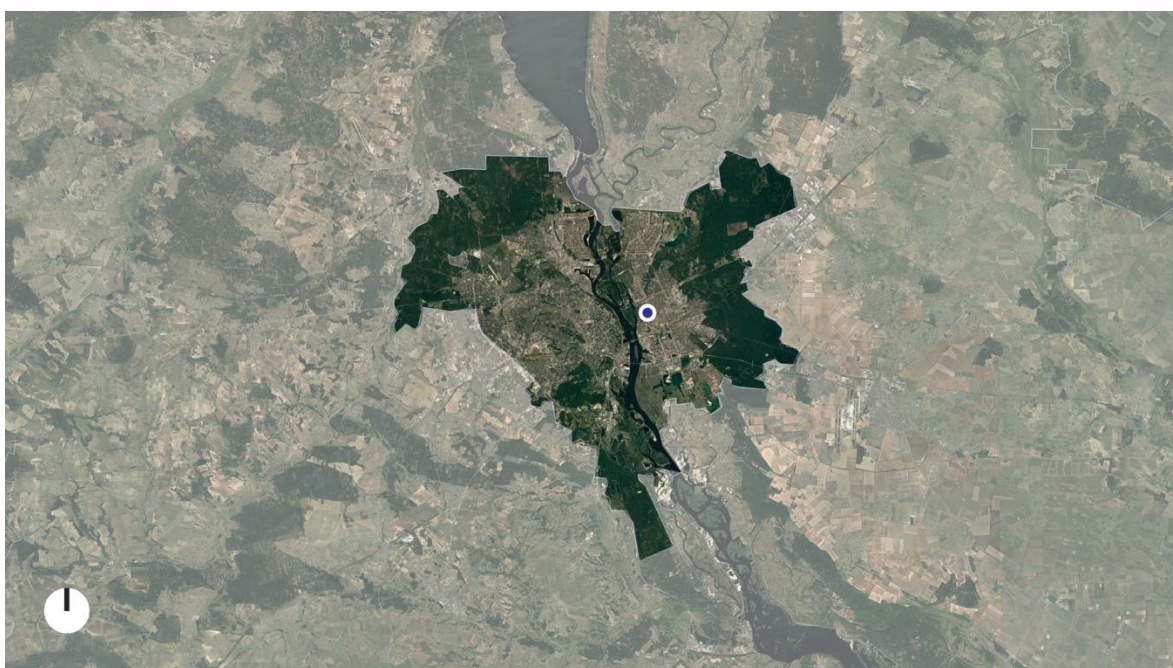

Рисунок 3.1 — Супутникова зйомка населеного пункту та ділянки проєктування

Дана місцевість відноситься до першого архітектурно-будівельного кліматичного району. Температура — від -25 до + 23 градуси за цельсієм, зовнішній температурний режим п'ятиденки, Середня сила вітру в січні 3 м/с, кількість опадів 642 мм на рік, вологість 74 % [8].

Типологію забудови даної ділянки можна розділити на періоди та методи за якими будувались житлові масиви навколо ділянки проєктування. Будівництво житлового масиву Соцмістечко почалось у міжвоєнний період з мікрорайону на Дарницькому транспортному вузлі. Надалі масив продовжив розширюватись у

повоєнний період німецькими кварталами та сталінською забудовою. Житлові квартали, що межують з ділянкою проєктування через залізничні колії будувались в період 1960-х. Здебільшого там розташовані п'ятиповерхові цегляні панельні будівлі. Житловий масив Русанівка будувався як експериментальний проєкт на місці підтопленого луку, де будівництво стало можливе за рахунок технології наміву піску. Масив будувався протягом 1961-1974 років на штучно створеному острові, він формується з витягнутої дев'яти і шістнадцяти поверхової житлової забудови, навчальними закладами та громадськими функціями. Населення Русанівки наприкінці 1970-х років складало близько 44 тисяч, наразі, якщо проводити розрахунок 250 людей на гектар, на острові проживає 32,5 тисячі людей. Житловий масив Березняки будувався вслід за Русанівкою, маючи таку саму технологію намівних пісків, але менш елітний статус. Територія забудовувалась дев'яти, дванадцяти та шістнадцяти поверховим житлом, утворюючи великі простори між будівлями, де наразі розташовуються зелені зони та навчальні заклади [13]. Останній житловий район, що входить до аналізу є житловий масив Лівобережний, який було побудовано на місці зруйнованої Микільської Слобідки, починаючи з 1969 по 1976 роки [14]. Оскільки він будувався останнім та розташовувався близько мосту через Дніпро, він отримав суспільно-громадське призначення та статус транспортного вузла. Житлова забудова тут формується з дванадцяти та дев'яти поверхівок. Починаючи з 2000-х років саме цей житловий масив розбудовувався найбільше. На утилітарних та зелених зонах виросло багатоквартирне житло, що сягає близько 30 поверхів.

Ділянку проєктування оточують активні транспортні та пішохідні мережі. На північно-східній стороні розташовані залізничні колії, в межах 5 хвилин від ділянки розташовується станція міської електрички, зі східної сторони пролягає транспортна артерія міста — проспект Соборності, що є відрізком траси Е-95, а в 7 хвилинах від ділянки знаходиться зупинка громадського транспорту. З північної сторони ділянка примикає до автомобільної дороги, що є вулицею Євгена Сверстюка, на якій розташована зупинка

громадського транспорту. Зі східної сторони ділянка примикає до автомобільної дороги, яка через міст з'єднує вулицю Сверстюка та вулицю Ентузіастів, що в свою чергу пролягає навколо масиву Русанівка. Найближча станція метро розташована на північний-захід по вулиці Євгена Сверстюка в межах 10 хвилин їзди на автобусі. З південної сторони ділянка примикає до Русанівського каналу, що є частиною річки Дніпро, тут дозволено ходити на малих плавзасобах. Вздовж Русанівського каналу пролягає активний пішохідний транзит по Русанівській набережній, що є одночасно маршрутом людей на роботу або навчання, та місцем дозвілля, де люди купаються, рибалять, спілкуються, спостерігають за водою та відпочивають (див. рис. 3.2).

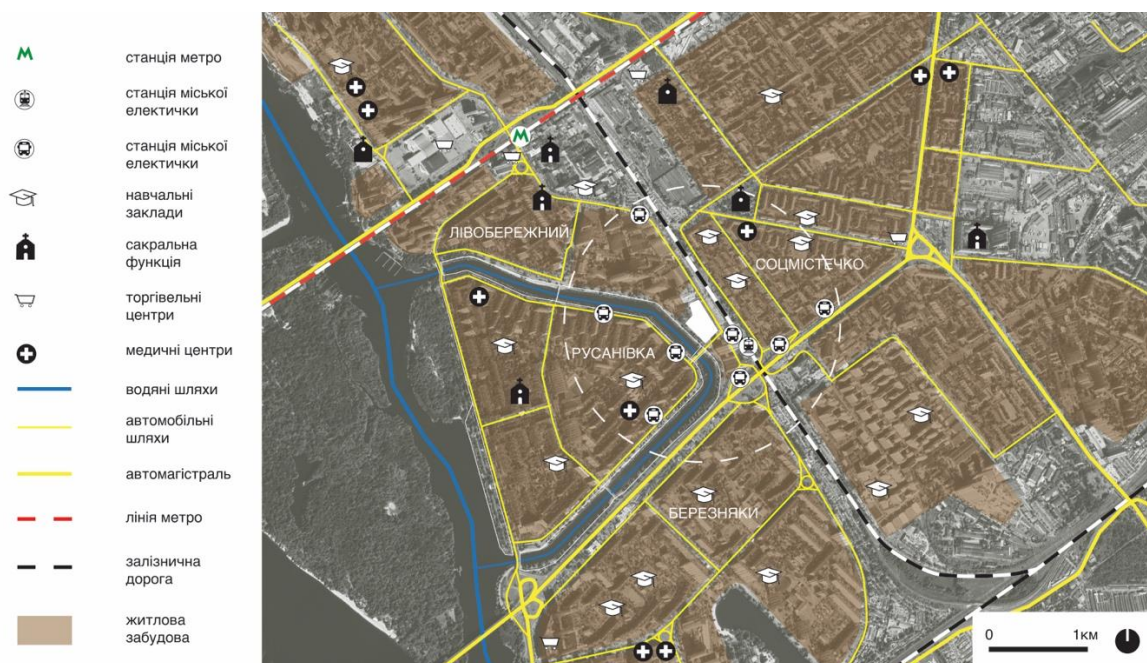

Рисунок 3.2 — Ситуаційний план району ділянки проєктування

Згідно генерального плану міста Києва ділянка має призначення житлової та громадської забудови [2]. По кадастровій мапі територія проєктування ділиться на 7 ділянок, частина яких знаходяться у комунальній власності, друга частина має статус «не визначено» [9]. Ділянка проєктування формується за рахунок санітарних відступів, що становлять для медичної функції: 150 метрів від залізниці, 25 метрів від червоних ліній вулиці, 25 метрів від каналу та 15 метрів від інженерних споруд. Для громадської функції допускається відступ у

100 метрів від залізниці. Загально ділянка становить 26.275 квадратних метрів, з урахуванням усіх відступів; ділянка для проєктування медичної функції становить 4.000 квадратних метрів; для будівництва громадської функції 12.600 квадратних метрів (див. рис. 3.3).

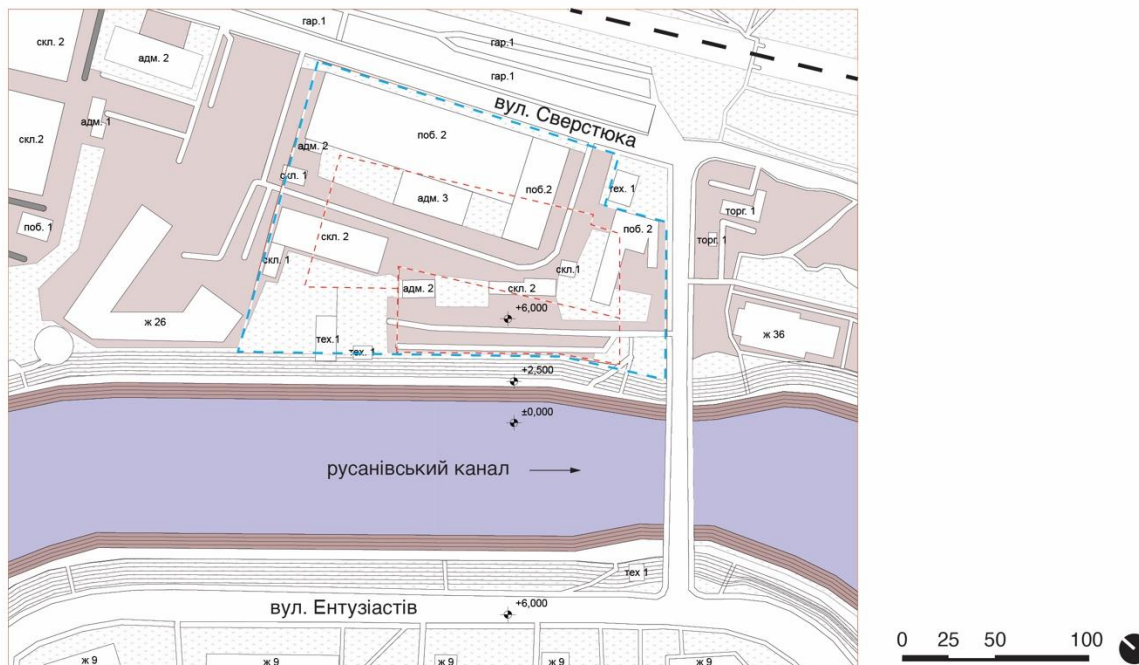

Рисунок 3.3 — Опорний план ділянки

Ділянка проєктування межує з багатоквартирним житлом у 36 поверхів з південної сторони та з багатоквартирним житлом у 26 поверхів з північної сторони. Зі східної сторони де пролягає автомобільна вулиця Євгена Сверстюка розташований гаражний кооператив, західна сторона ділянки виходить на русанівську набережну, яка розташована на рівні – 3.500 мм від рівня ділянки проєктування, та русанівський канал, що розташований на – 6.000 мм від рівня ділянки проєктування.

АРХІТЕКТУРНІ РІШЕННЯ

Згідно зазначеної вище проблематики території, було прийняте рішення перетворити наявну утилітарну ділянку на таку, що буде придатною для громадської функції. Перше рішення полягає в демонтажі 11 існуючих будівель. На ділянці також присутні будівлі, що було вирішено залишити: ангар, який виконаний з бетонних конструкцій, білої цегли та склоблоку, а також технічні будівлі насосної станції. В ангарі пропонується розташувати спортивну функцію, якої наразі є недостатньо зважаючи на розбудову житлом прилеглих територій. Зважаючи на забруднення води в Русанівському каналі, було визначено наступну просторову концепцію, що включає в себе створення сполучених водойм, проходячи які вода долає шлях у вісім днів, очищається та потрапляє назад у канал. Навколо водойм формуються будівлі центру.

Вода на ділянці працює по принципу біоплато: глибина близько 50 сантиметрів, велика площа водяного покриву, дно створене з гравія, насадження водяного покриву рослинами, що акамулюють забруднення [11]. На території проєктування пропонується створити 3 види водойм, що будуть сполучені між собою через перепад висоти, де вода проходить шлях від забрудненої до чистої. Вода закачується на ділянку за рахунок існуючої насосної станції, що буде яка модернізовано насосом потужністю у 20 кубів/годину. Від насосної станції вода подається у вежу, яка має функцію усамітнення, де продовжує свій шлях до інших водойм ділянки починаючи з фонтану. Далі вода потрапляє у першу водойму, що має максимальну глибину у 400 мм, має площу водяного покриву у м^2 та засаджується наступними рослинами: очерет звичайний та очерет рогоз. Даний вибір обґрунтовано тим, що за рахунок свого коріння очерет затримує річковий мул [3, С. 315–327]. Другий вид водойм має регенераційну функцію, з максимальною глибиною у 400 мм та загальною площею водяного покриву у м^2 , мілководдя засаджуються: ірисом болотним, осакою, сусоком парасольковим та калюжницею [10]. Далі вода потрапляє до третього виду водойми, де вода стає повністю очищеною.

Згідно запропонованого генерального плану (див. рис. 4.1), ділянка розпрацьовується через наступні зони. Спільна зона розташована навколо очищеної водойми де через активності купання та відпочинку люди зовні знайомляться з центром. З цієї зони, через терасу, є вхід у будівлю де розташовується функції кав'ярні, книгарні та лекторія. За рахунок зниження ділянки в цьому місці до рівня русанівської набережної та створення інклюзивного підйому на дорогу що веде до вулиці Євгена Сверстюка, дане місце стає пішохідним транзитом, що потенційно позитивно впливатиме на залучення нових користувачів. Вхід на ділянку з вулиці Євгена Сверстюка здійснюється по дорозі, що прорізає всю ділянку та поєднує функцію пожежного проїзду та забезпечує підвіз людей та продуктів через місця вивантаження. На початку цієї дороги розташований паркінг, який розрахований на 15 машин. В даній зоні також розташовані входи в будівлі майстерень та мистецької галереї, яка ознайомлює нових користувачів з центром та дає постійним користувачам ознайомитись з новими творами, що переосмислюють тему смерті. Наступна зона, що розташовується по центру ділянки, навколо регенераційної водойми, з південної сторони має входи в будівлю хоспісу через лікарський блок, їдальню та вітальню. З північної сторони даної зони розташовуються входи в будівлю з майстернями та кабінетами для психотерапії.

Таким чином цей вуличний простір стає рекреаційною зоною для спілкування та спостереження, в якій відбувається діалог між місцем де стається смерть та місцем де фізично та ментально опрацьовуються втрата. Зона що розташовується у північній частині ділянки має функцію усамітнення, медитації та садівництва. Тут розташовується водойма, що здійснює перший етап очищення, навколо неї розростається сад, місце для садівництва з піднятими грядками та вежа, що є оглядовим майданчиком ззовні, а всередині місцем усамітнення та медитації навколо фонтану з водою що є початком шляху води на ділянці, як це було зазначено раніше.

Рисунок 4.1 — Генплан ділянки проєктування

Основна будівля центру розростається навколо атріума, у якому знаходиться водойма другого виду та зелена зона для прогулянок, спілкування та взаємодії (див. рис. 4.2).

Рисунок 4.2 — Планування першого поверху

Навколо атриума розростається спільний коридор у вигляді безперервного кола, до якого мають доступ всі користувачі, від пацієнтів до людей ззовні, та на який виходить житло пацієнтів, лікарські кімнати та простори спільної взаємодії. Коридор розбивається трьома вертикальними комунікаціями, які мають відстані між собою до 50 м, що забезпечує шляхи евакуації. На двох вертикальних комунікаціях розташовані вантажні ліфти, що можуть забезпечувати підняття людей на медичних ліжках. Коридор спроектований наступним чином, щоб забезпечити спільні місця для спілкування та відпочинку, створено простори різних розмірів, з функцією вітальні [18]. Окрім вертикальних комунікацій всередині приміщення, коридори на обох поверхах об'єднуються двома пандусами навколо патію, що дозволяють долати відстань між блоками водночас змінюючи поверх.

Житло для пацієнтів запропоновано в трьох просторових варіантах, кожен з яких може додатково перелаштовуватись під потреби користувача. Перший варіант житла пропонує кімнату на одне спальне місце та інклюзивний

санвузл. Другий варіант є розширеною версією першого, тут з'являється додатковий простір, що може використовуватись пацієнтом як вітальня або як місце для роботи, також в цьому просторі може залишатись близька людина пацієнта на ніч. Дані чарунки, що розташовані на першому поверсі мають вихід на власну терасу. Третій варіант житла є найбільшим та розрахований на пацієнтів що можуть жити автономно, ця кімната додатково обладнується кухнею та має вихід на терасу. Одним з просторових рішень для житлових чарунків являється створення можливості споглядати небо для кожного пацієнта, таким чином включаючи перший поверх, над ліжком пацієнта розташовано вікно у даху. Житлові блоки розташовуються в південно-західній стороні будівлі на двох поверхах з видом на русанівський канал та житловий масив Русанівка, а в північно-східній стороні будівлі на другому поверсі з видом на громадські функції майстерень та психотерапії (див. рис. 4.3) . Під південно-західним житловим блоком, у підземній частині, розташовується укриття, з можливістю розташувати 100% пацієнтів на медичних ліжках та персонал, також тут окремо розташовується технічні приміщення по забезпеченню будівлі, приміщення для відходів та приміщення де розташована пральня [7]. На північну сторону виходить друга евакуаційна сходові клітина.

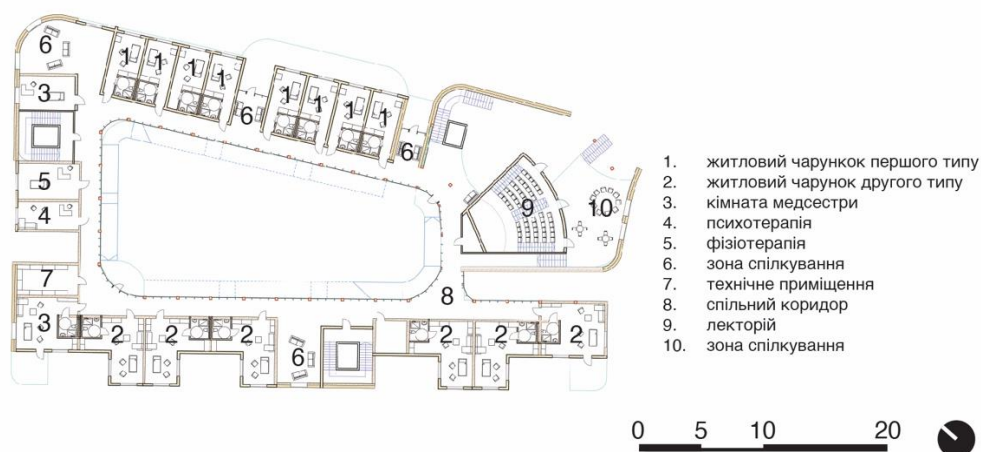

Рисунок 4.3 — Планування другого поверху

Адміністративний та лікарський блок розташований на північній стороні будівлі. На першому поверсі розташовується приміщення адміністрації, ординаторської, що мають вихід у двір, кімната головного лікаря та кімната для

прощання, що має окремий вихід у двір, з можливістю під'їзду автомобілю. На другому поверсі розташовуються кімната психолога, доули сметрі та фізіотерапевта. В кожному блоці розташовано кімнати для медсестер/медбратів та доглядачок/доглядачів, які розроблено з максимальним скороченням дистанції до пацієнтів [6]. Також на першому поверсі розташована їдальня з кухнею, яка розрахована на 36 місць та повністю покриває прийом їжі для пацієнтів, їх близьких та персоналу, а також за рахунок прийому їжі у дві зміни, їдальня може покривати половину користувачів ззовні. Блок спільної взаємодії розташовано в південній стороні будівлі, він поєднується зі спільним коридором через зону вітальні, де розташовується камін. В підземній частині, на мінус першому поверсі розташовано приміщення книгарні, в якому можуть організовуватись зібрання та майстер класи, а також це приміщення виконує функцію укриття, місце зберігання припасів та другий евакуаційний вихід [5]. В другій частині мінус першого поверху розташовується напів підземне приміщення, де знаходиться кав'ярня, що має вихід до очищеної водойми через терасу (рис. 4.4). Простір кав'ярні має висоту у півтора поверхи за рахунок розташування над ним приміщення лекторію. Кав'ярня пов'язується на пряму через сходи зі спільним коридором, а також з мистецькою галереєю через сходи з іншої сторони. Лекторій має форму амфітеатру, зі сценою на рівні першого поверху та з останнім рядом сидінь на рівні +2.500. Південніше від лекторію, на рівні +2.500 розташовується додатковий простір книгарні та кав'ярні, цей простір поєднується зі спільним коридором на другому поверсі за допомогою пандуса.

1. укриття хоспису
2. пральня
3. інженерні та складські приміщення
4. кав'ярня
5. книгарня

Рисунок 4.4 — Планування мінус першого поверху

Окрема будівля майстерень та психотерапії має два об'єми розділені вуличним простором, але знаходяться під одним дахом. Простір психотерапії має три приміщення для індивідуальної терапії та одне приміщення для групової терапії, що має вихід в зону усамітнення з першою водоймою та садом. Майстерня що розташована поруч з приміщення психотерапії, має функцію ліплення з глини та малювання, в такий спосіб з'являється можливість поєднувати терапевтичну та мистецьку роботи. Майстерня обладнана простором для роботи, приміщенням для зберігання та опалення глиняних виробів, а також окреме складське приміщення з зоною розвантаження. Друга майстерня призначена для обробки деревини та каменю, з простором для роботи та складським приміщенням з окремим виходом та зоною розвантаження. Між собою майстерні пов'язані через коридор з санвузлами, кімнатами працівників та технічними приміщеннями.

Вежа, як було зазначено раніше поєднує у собі дві функції: місце усамітнення/медитації всередині, навколо фонтану з водою та оглядовим майданчиком ззовні на який можна дістатися поступово піднімаючись сходами або ліфтом.

5. КОНСТРУКТИВНІ РІШЕННЯ

Конструктивні рішення проєкту безпосередньо пов'язані з концепцією просторових рішень на ділянці. За рахунок формування водойм, що передбачає виміщення великої кількості ґрунту, було прийнято рішення використовувати даний ґрунт як будівельний матеріал. Водночас використання ґрунту являється елементом пошуку ідентичності місця, яку було розмито за доби радянського будівництва.

Ґрунт на ділянці має високий вміст піску, як зазначалось у розділі містобудування, ця територія формувалась з наливних пісків. Цей фактор дає перевагу для формування несучих конструкцій з спресованої землі, адже в даному методі будівництва, пісок має складати частку у 70% від загальної маси. Таким чином додатковими матеріалами, які мають бути доставлені на ділянку для будівництва являються глина – 15% від загальної маси, 10% вапна, для стабілізації конструкції та 5% мулу який також є на ділянці.

Доповнюючи сенсовну сторону питання будівництва з пресованого ґрунту важливо зазначити що, даний метод являється втіленням прозорості та тактильності, невід'ємних складових загальної ідеї проєкту. В проєкті передбачається залишати конструкції пресованого ґрунту відкритими в середині будівлі, для того щоб люди могли їх досліджувати через 5 органів чуття: зір, слух, нюх, смак, дотик. Окрім цього, тактильність проявляється в залученні другого матеріалу — деревини, що є «теплим матеріалом» та буде доповнювати земляні конструкції.

Даний підбір матеріалів створює діалог з вернакулярною архітектурою Київщини, що походить з сільської місцевості та являє собою типологію глиняної хати, де ґрунт виступав конструкціями стіни, а деревина каркасом від фундаменту до даху. За пізньої доби будівництва хат або під час їх модернізації у 20 столітті, додаються ще два матеріала це метал, що починає використовуватись для даху та скло, яке використовували для перекриття більшої частини стіни, що утворює нову типологію приміщення, таке як «веранда», що стає місцем, яке створює баланс між приватним та публічним. Дані матеріали та їх поєднання

застосовано для вирішення питання покриття даху та створення спільного коридору. Через складність ґрунтів у проєкті використовується залізобетонний плитний фундамент.

Підсумовуючи, проєкт використовує наступні матеріали : бетон — в якості фундаменту та ліфтових колодязів, пресований ґрунт — в якості несучих стін першого поверху, деревина — в якості каркасу другого поверху та перекриттів, оцинкована сталь — в якості покриття даху та скло для утворення освітлених коридорів. Конструктивна сітка хоспісної будівлі починається навколо одного житлового чарунку, який задає крок колон та несучих стін в 4 метри по горизонталі та перемінний крок 2,5; 4,3; 3,7 м по вертикалі. Таким чином утворюється сітка несучих конструкцій, що дозволяє поверсі зсувати житлові чарунки згідно до проєкту поверхом вище, а також утворювати коридор (див. рис.5.1).

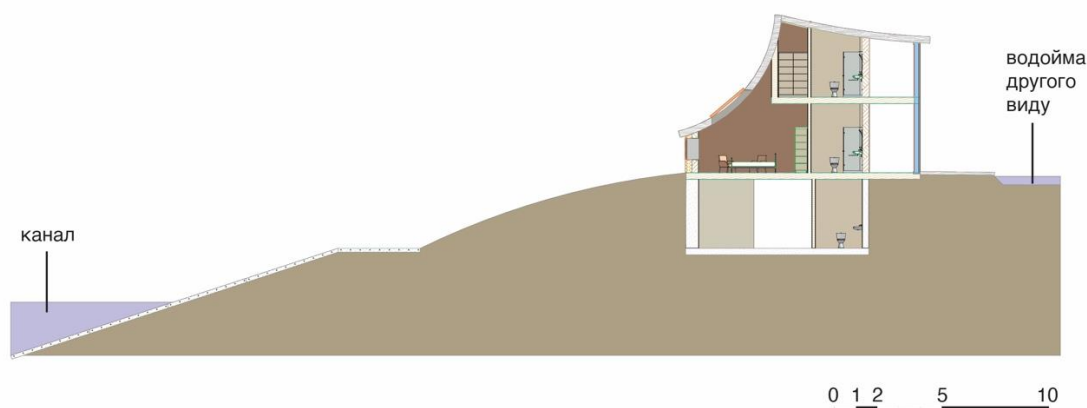

Рисунок 5.1 — Розріз хоспісної функції

Фундамент складається з залізобетонної плити у 250 мм та з ребрами жорсткості у 300 мм. Стіни першого поверху складаються з пресованої землі у 300 мм в середині теплового контуру. Для стін, що виходять назовні додатково утеплюються шаром кофериці у 300 мм. Колони, що утворюють коридор виконуються з дерев'яного бруса 200 на 200 мм. Стіни коридору складаються зі скла та дерев'яних рам, що йдуть кроком у 1000 мм. Перекриття між поверхами виконується з CLT-панелей товщиною у 160 мм, що кладеться на балки клеєного бруса з перерізом 160 на 260 мм. Стіни другого поверху складаються з

дерев'яного каркасу, утеплювача з мінеральної вати товщиною у 200 мм, та навісним дерев'яним фасадом. Дах складається з дерев'яного каркасу, що виконується з клеєного та гнутого дерев'яного бруса з перерізом 160 на 260 мм, утеплювача з мінеральної вати товщиною 300 мм та оцинкованої сталі. Для перекриття даху над вітальнею, лекторієм та вхідною зоною, застосовуються конструкції з клеєного бруса, основні балки мають переріз 750 на 350 мм, для обрешітки застосовується брус 400 на 200 мм, в ролі утеплювача виступає мінеральна вата товщиною у 300 мм (див. рис. 5.2).

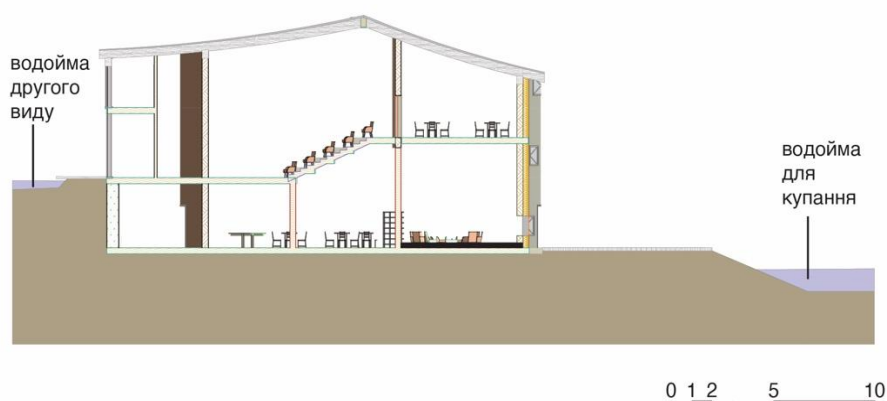

Рисунок 5.2 — Розріз освітньої функції

Будівля в якій розташовано приміщення майстерень та психотерапії виконується з несучих стін з пресованого ґрунту та утеплювача з костриці, подібно до першого поверху будівлі хоспису, загальна товщина стіни становить 600 мм. Дах виконується з дерев'яного каркасу, що створений з клеєного бруса 160 на 260 мм та спирається на балки перерізом 240 на 320 мм, а у верхній частині спирається на балку перерізом 240 на 280 мм.

Будівля вежа використовує комбіновану конструктивну схему, опорою являється залізобетонний колодязь, що має товщину у 200 мм та дерев'яний каркас, що складається з семи колон з клеєного бруса перерізом 320 на 440 мм, обрешітка виконується з клеєного бруса розміром 300 на 200 мм [16].

Для створення очисних водойм по принципу біоплато, було прийняте рішення відмовитись від бетонних конструкцій. Вузол конструкції водойми

складається з рідного пресованого ґрунту, піщаного шару, гідроізолюючої плівки, геотекстиль, об'ємна георешітка та фінішне кам'яне заповнення [12].

ВИСНОВКИ

Даний проєкт має на меті створення центру паліативної допомоги, що також поєднуватиме в собі громадську та рекреаційну функції. Дане об'єднання слугує інструментом, що втілює основне завдання проєкту, а саме дестигматизацію явища смерті. В процесі теоретичного аналізу проблематики сфери паліативної допомоги в Україні, було окреслено важливість впровадження альтернативного бачення на систему побудови та функціонування хоспісів шляхом створення безбар'єрного, терапевтичного середовища.

В процесі розробки програми та місії проєкту, було сформовано філософію функціонування закладу паліативної допомоги, що спирається на гуманістичні ідеї. Дана концепція являється відповіддю на питання, що було поставлено в гіпотезі проєкту та реалізована в наступних функціях: соціальній, пізнавальній та мистецькій, що в свою чергу проявляються в самих будівлях, їх наповненні та зовнішніх просторах.

Також проєкт висвітлює проблематику утилітарних зон міста і пропонує архітектурні рішення, які працюють з ідентичністю місцевості за рахунок використання локальних матеріалів та ресурсів, а також органічно інтегрується в контекст району.

В загальному проєкт включає в себе три будівлі, до яких відносяться: хоспіс, вежа та будівля з терапевтичною функцією. Також на території центру знаходяться сад, прогулянкова зона та біоплато. Наведені простори надають людині можливість обрати спосіб в який вона хоче бути залученою до процесів, що закладені в ідею проєкту, що являє собою взаємодію з поняттям смерті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вечерський В. В. *Історико-містобудівні дослідження Києва*. Київ: Фенікс, 2011. 416 с.
2. Генплан-2025 збільшує території парків та скверів столиці на 2200 га: офіційний вебпортал. Київська міська рада. URL: <https://kmr.gov.ua/news/genplan-2025-zbilshue-teritorii-parkiv-ta-skveriv-stolitsi-na-2200-ga> (дата звернення: 06. 10. 2026).
3. Гончарук В., Малярєнко В., Савлук О. Використання вищих водяних рослин (макрофітів) у процесах очищення природних і стічних вод. *Хімія і технологія води*. 2013. Т. 35, № 4. С. 315–327.
4. Губський Ю. та ін. Пацієнторієнтована статистика та паліативна допомога в Україні. *Український медичний часопис*. 2017. № 4 (120). С. 45–51.
5. ДБН В.1.1-7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Основні вимоги. [Чинний від 2017-06-01]. Київ: Мінрегіон України, 2016. 43 с.
6. ДБН В.2.2-10:2022. Заклади охорони здоров'я. [Чинний від 2023-03-01]. Київ: Мінрегіон України, 2022. 98 с.
7. ДБН В.2.2-5:2023. Захисні споруди цивільного захисту. [Чинний від 2023-11-01]. Київ: Мінрегіон України, 2023. 115 с.
8. ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010. Будівельна кліматологія. [Чинний від 2011-11-01]. Київ: Мінрегіонбуд України, 2011. 124 с.
9. Електронна Публічна Кадастрова Карта України: вебсайт. URL: <https://kadastrova-karta.com> (дата звернення: 14.10. 2026).
10. Кучерявий В. П. *Фитомеліорація*: навч. посібник. Львів: Світ, 2010. 412 с.
11. Очищення стічних вод за допомогою біоплато: вебсайт. WWF-Україна. URL: <https://nbs.wwf.ua/solutions/bioplato/> (дата звернення: 06. 11. 2025)
12. Очисні споруди біоплато для водойм: вебсайт. Укрсад. URL: https://ukrsad.com.ua/index.php?route=news/article&news_id=41 (дата звернення: 06. 11. 2025)

13. Сементовський В., Широков О. *Київ. Містобудівні проблеми лівобережних районів*. Київ: Будівельник, 1984. 144 с.
14. Скібіцька Т. *Київський архітектурний модернізм (1960–1980-ті роки)*. Київ: АртЕк, 2011. 232 с.
15. Clark D. From margins to centre: a history of palliative care in the twentieth century. *Current Oncology*. 2007. Vol. 14, no. 1. P. 35–38.
16. Cob Construction Detail Set: technical document. Hudson Architects. 2024. URL: <https://hudsonarchitects.co.uk/wp-content/uploads/2024/06/230630-COB-detail-set-EN.pdf> (дата звернення: 15.09. 2025).
17. Quintiens B. et al. Discomfort With Suffering and Dying, a Cross-Sectional Survey of the General Public. *Journal of Pain and Symptom Management*. 2023. Vol. 66, no. 5. P. 529–540.
18. Sankt Lukas Hospice: project page. EFFEKT Architects. URL: <https://www.effekt.dk/sankt-lukas> (дата звернення: 10.10.2025)